

กฎหมายว่าด้วยความ รับผิดชอบทางละเมิดของ เจ้าหน้าที่

เรียบเรียงโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรร อามาศย์มนตรี
ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการและชุมชนสัมพันธ์ มสธ.นครนายก

หลักการ

การกระทำโดยจงใจ หมายถึง การกระทำโดยรู้
สำนึกถึงผลเสียหายที่เกิดจากการกระทำของ
ตน โดยไม่คำนึงถึงผลเสียหายจะมากน้อย
เพียงใดก็ไม่สำคัญ แม้ผลเสียหายจะมากกว่า
หรือน้อยกว่าที่คิดก็ถือว่าเป็นการกระทำจงใจ
หากกระทำไปโดยรู้ว่าการกระทำนั้น จะเกิดผล
เสียหายแก่เขา ก็เป็นการกระทำจงใจโดย
ละเมิดแล้ว

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420
“ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่น
โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่
ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สิน
หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำ
ละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

การกระทำละเมิด

การ
พิจารณา
การกระทำ
โดยละเมิด

ผู้ใดทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

ผู้ใดกระทำโดยจงใจหรือประมาท

การกระทำนั้นทำให้เกิดความเสียหายกับ
บุคคลอื่น

ผู้ทำละเมิดจำเป็นต้องชดใช้ค่าสินไหม
ทดแทน

**เยียวยาให้ผู้ถูก
ละเมิดกลับสู่
สภาพเดิม**

ประมาณ

การกระทำที่มีได้โดยเจตนา

ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลใน
ภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและ
พฤติการณ์

และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวัง
เช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้เพียงพอไม่

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

มาตรา 4 ความหมาย (เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ)

มาตรา 5 การกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 6 การกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกที่ไม่เกิดเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 7 หน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ มีสิทธิขอให้ศาลเรียกอีกฝ่ายหนึ่งเข้ามาในคดีได้

มาตรา 8 สิทธิไต่เบี่ยของหน่วยงาน (จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง)

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

มาตรา 9 อายุความใช้สิทธิไล่เบียด

มาตรา 10 การกระทำละเมิดต่อหน่วยงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่และไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

มาตรา 11 ผู้เสียหายเรียกหน่วยงานพิจารณาชดใช้ค่าเสียหาย (ต้องออกใบรับให้)

มาตรา 12 หน่วยงานออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระค่าสินไหมฯ

มาตรา 13 ให้ กรม.มีอำนาจให้ออกระเบียบให้เจ้าที่รับผิด ผ่อนชำระ

ขอบเขตการ บังคับใช้

- 1.หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่
 - ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น
 - รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา
 - หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกา กำหนด

- 2.ความเสียหายที่เกิดจากการละเมิดของเจ้าหน้าที่

การฟ้องเรียกค่าเสียหายคดีต่อศาล

ศาลปกครอง

ละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่

จาก 4 กรณี

- การใช้อำนาจตามกฎหมาย (เฉพาะกฎหมายปกครอง)
- กฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น
- ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด
- ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า

ศาลยุติธรรม

ละเมิดที่ไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบส่วนตัว)

ละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่แต่มีใช้เกิดจาก

- การใช้อำนาจตามกฎหมาย
- การออกกฎ คำสั่งทางปกครองหรือคำสั่งอื่น
- ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า

อายุความการใช้สิทธิ บุคคลภายนอก (มาตรา 11)

1.ฟ้องคดีต่อศาล

- 1 ปีนับตั้งแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
- ไม่เกิน 10 ปีนับแต่วันทำละเมิด

หรือ

2.ยื่นคำขอต่อหน่วยงานของรัฐ

- 1 ปีนับตั้งแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะฟ้องต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
- ไม่เกิน 10 ปีนับแต่วันทำละเมิด

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่องหลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำต่อบุคคลภายนอก

ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2554

ประกาศกระทรวงการคลัง
เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

โดยที่เป็นการสมควรยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และเพื่อเป็นการลดขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อให้การพิจารณาชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกดำเนินการไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กระทรวงการคลัง จึงยกเลิกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก ฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๕ และให้ใช้ข้อความตามประกาศนี้แทน

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม และราชการส่วนภูมิภาค แต่ไม่รวมถึงราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ที่ได้รับความเสียหายจากการ

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ
เจ้าหน้าที่ พ.ศ.2539

พระราชบัญญัติ
ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539

.....
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2539
เป็นปีที่ 51 ในรัชกาลปัจจุบัน
.....

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ให้ประกาศว่า

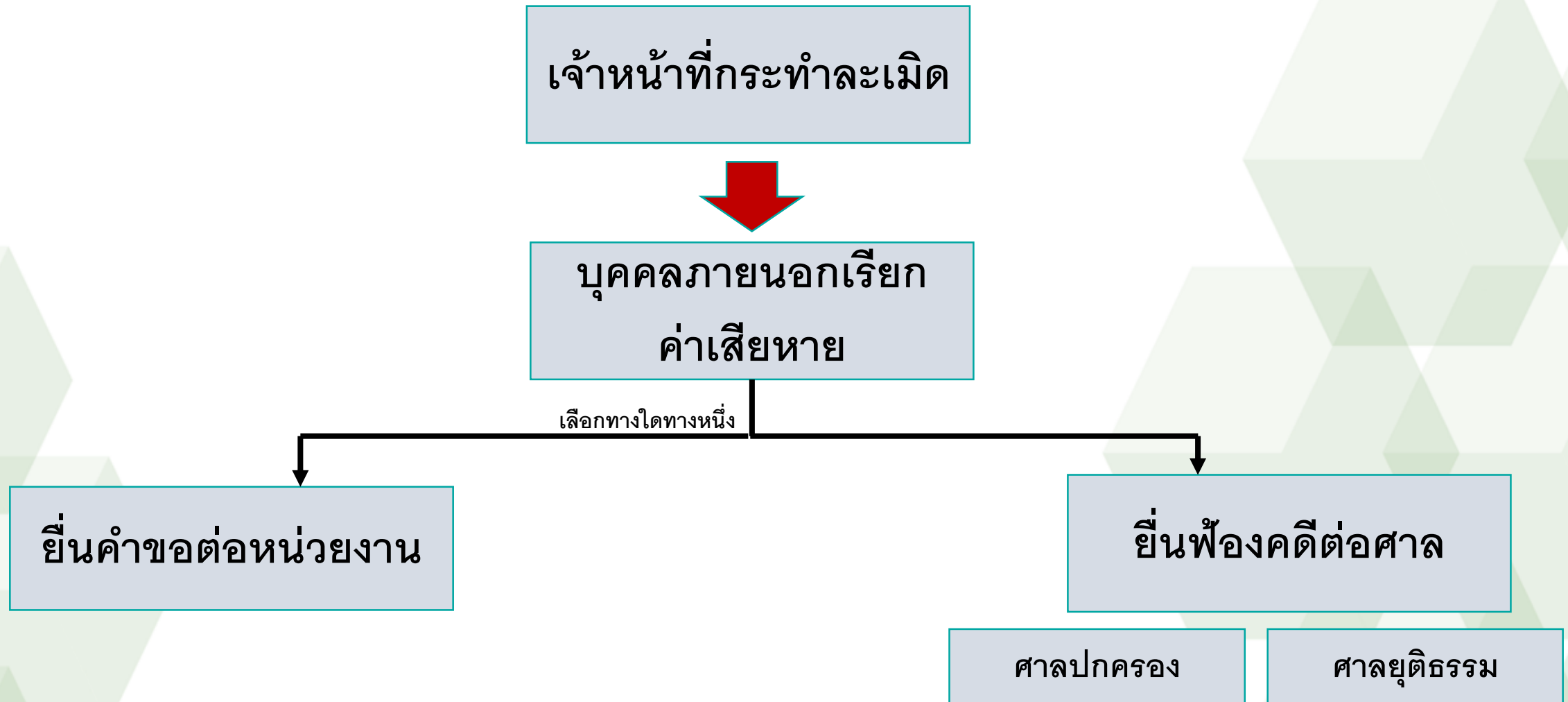
โดยที่สมควรมีกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา
ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. 2539”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับใดๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือ
ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

สรุปกรณีเจ้าหน้าที่ทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

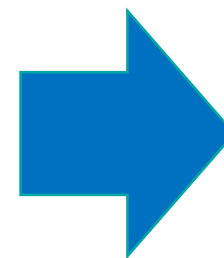

หน่วยงานชดใช้
ค่าเสียหายให้
บุคคลภายนอก

เจ้าหน้าที่ทำละเมิด
(ประมาทเลินเล่อ)

หน่วยงานฯ มีสิทธิไล่
เบี้ยให้เจ้าที่รับผิดชอบได้
เฉพาะกรณีที่เจ้าหน้าที่
ทำละเมิด โดยจงใจหรือ
ประมาทเลินเล่ออย่าง
ร้ายแรง
(มาตรา 8,9)

หน่วยงานฯ มีคำสั่งเรียก
ให้เจ้าที่ผู้ทำละเมิด
ชำระเงินภายในเวลาที่
กำหนด ตามมาตรา 12